

Sygn. akt III AUa 451/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	Beata Górską Urszula Iwanowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 marca 2021 r. w S.

sprawy M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o podjęcie wypłaty zawieszony emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 19 października 2020 r., sygn. akt VI U 548/20

- zmienia zaskarżony wyrok w punktach I, II i IV w ten sposób, że oddala odwołanie,
- zasądza od ubezpieczonego M. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

Urszula Iwanowska	Barbara Białecka	Beata Górską
-------------------	------------------	--------------

Sygn. akt III AUa 451/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 20.07.2020 r. Zakład Ubezpieczeń społecznych Oddział w G. odmówił M. M. podjęcia wypłaty emerytury.

Ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji i podjęcie wypłaty emerytury od 1.03.2020 r. i zasądzenie kosztów procesu. Podniósł, iż ZUS bezpodstawnie zawiesił wypłatę emerytury cywilnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 19 października 2020 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wnioskiem o wypłatę emerytury za okres od 1.10.2019 do 29.02.2020 r. przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. do rozpoznania. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 20 lipca 2020 roku, znak: (...) w ten sposób, że podjął wypłatę emerytury M. M. od 1 czerwca 2020r., oddalił odwołanie w pozostałym zakresie oraz zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz ubezpieczonego M. M. 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy, w oparciu o poczynione ustalenia faktyczne oraz na podstawie przepisów art. 95 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2020.53, dalej: ustawa) oraz mając na uwadze treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie I UK 426/17 (OSNP 2019/9/114), ocenił, że posiadanie przez odwołującego okresy służby wojskowej, dające ponad 75 % podstawy, nie pozwalają na skonsumowanie okresów podlegania ubezpieczeniom z tytułu stosunku pracy. Tym samym brak jest podstaw prawnych do zawieszania świadczenia emerytalnego.

Organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej jego pkt I, II i IV, zarzucając przedmiotowemu wyrokowi:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 j.t. ze zm.), zwanej dalej: „ustawą”, przez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że ubezpieczonemu, będącemu emerytem wojskowym, przysługuje prawo do podjęcia wypłaty zawieszanej emerytury określonej w w/w. ustawie, w sytuacji, gdy takich podstaw nie było wobec zbiegu praw, co powinno skutkować wypłaceniem jednego z tych świadczeń, tj. wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego (zainteresowanego).

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.: art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c., polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w wyniku błędnego uwzględnienia odwołania, w sytuacji, gdy takich podstaw nie było, w tym zakresie: pominięcie treści pisma Wojskowego Biura Emerytalnego w Z. z dnia 02.10.2020r., wskazującego na decyzję z 27.10.1993r. o ustaleniu emerytury wojskowej w oparciu o ustawę z dnia 16.12.1972r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. z 1983r., Nr 29, poz. 139 ze zm.) oraz pominięcie w ustaleniach faktycznych zaskarżonego wyroku treści decyzji ZUS z 19.12.2019r., wymieniającej przyczynę odmowy, tj. zbieg prawa do emerytury z prawem do świadczenia przewidzianego w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych - które to w/w uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy.

Mając na uwadze powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Ponadto apelujący wniósł o zasądzenie od strony przeciwnej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania za II instancję od pozwanego na rzecz skarżącego wg norm.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się zasadna.

Stan faktyczny ustalony przez Sąd Okręgowy pozostaje bezsporny. Niemniej Sąd Apelacyjny w uzupełnieniu, na podstawie pisma Wojskowego Biura Emerytalnego z 2.10.2020 r. dodatkowo ustalił, że M. M. nabył prawo do emerytury wojskowej od dnia 20.11.1992 r., z podjęciem jej wypłaty od 1.12.1993 r. Wymiar emerytury wojskowej ubezpieczonego został ustalony decyzją z dnia 27.10.1993 r., wynosił 100% podstawy i wynikał z następujących okresów służby wojskowej i zatrudnienia przed służbą:

- od dnia 1.02.1957 r. do 10.07.1957 r. – zatrudnienie GS w D.,

- od dnia 6.12.1957 r. fo 15.02.1958 r. – zatrudnienie Sąd Rejonowy w Ostródzie,

- od dnia 1.04.1958 r. do 3.11.1958 r. – zatrudnienie Spółdzielnia Pracy w M.,

- od dnia 4.11.1958 r. do 19.11.1992 r. – służba wojskowa.

Wojskowy organ emerytalny w lutym 1994 r. wydał decyzję o rewaloryzacji emerytury. Wymiar emerytury zawierał również powyższe okresy służby wojskowej i zatrudnienia przed służbą. Wszystkie zaliczone okresy podlegały zachowaniu według nowych uregulowań prawnych, wynikających z nowej ustawy emerytalnej z dnia 10.12.1993 r. Zmieniono również wskaźnik wysługi powyżej 15 lat służby z 3% na 2,6%.

Decyzją z 19.12.2019 r. (k. 71 akt rentowych) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał M. M. prawo do emerytury, ustalając jej wysokość na 3275,45zł. Wypłatę świadczenia zawiesił z uwagi na zbieg prawa do emerytury z prawem do świadczenia przewidzianego w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. ZUS wyjaśnił, że może być wypłacane tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego. M. M. pismem z dnia 16 maja 2020 r. (k. 74 akt rentowych) złożył wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia. Wyjaśnił, że z dniem 29 lutego 2020 r. zakończył pracę zawodową i obecnie nie pozostaje w stosunku pracy, pobiera emeryturę wojskową od dnia 1 marca 2004 r. Do wniosku dołączył świadectwo pracy z 2.03.2020 r. wskazujące na rozwiązanie stosunku pracy 29.02.2020 r.

Sąd Apelacyjny zważył, że przedmiotem kontroli była decyzja z 20.07.2020 r., a zatem spór sprowadza się do ustalenia, czy zasadnie ZUS odmówił podjęcia wypłaty emerytury. Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że wysokość emerytury „wojskowej” ubezpieczonego w maksymalnej wysokości 75 % mogła zostać ustalona z samych okresów służby wojskowej. Wobec czego przyjął, że posiadane przez odwołującego okresy służby wojskowej, dające ponad 75 % podstawy, nie pozwalają na skonsumowanie okresów podlegania ubezpieczeniom z tytułu stosunku pracy. Tym samym brak jest podstaw prawnych do zawieszania świadczenia emerytalnego.

Sąd Odwoławczy wyjaśnia, że w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, w myśl którego, w polskim systemie zabezpieczenia społecznego zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11, OSNP 2013/7-8/91; z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13, LEX nr 1394110 czy wyrok tego Sądu z dnia 18 kwietnia 2018 r., II UK 62/17, OSNP 2018/12/162). Od zasady tej istnieją wyjątki, jednak nie występują one w niniejszej sprawie.

Takie stanowisko zostało zajęte również przez Marszałka Sejmu RP oraz Prokuratora Generalnego w postępowaniu wywołanym przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie SK 30/17, w którym Trybunałowi przedstawiono do zbadania zgodności art. 95 ust. 2 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) w zakresie, w jakim wyłącza możliwość pobierania świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i z systemu powszechnego przez osoby, które pełniły zawodową służbę wojskową przed 1 stycznia 1999 r. oraz miały ustalone prawo do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych przed 1 października 2003 r., z art. 2 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny umarzając postępowanie w sprawie postanowieniem z dnia 20 lutego 2019 r. miał na uwadze, że sformułowane w sprawie zarzuty dotyczyły sposobu ustalenia wysokości wypłacanego skarżącemu ostatecznie świadczenia emerytalnego i nie miały bezpośredniego związku z treścią regulacji ustawowej zakwestionowanej przez skarżącego.

Ponadto również Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzjach z dnia 11 grudnia 2018 r., nr (...) (LEX nr 2626955) i nr (...) (LEX nr 2627060) uznał uprawnienie Państwa Członkowskiego do samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym wprowadzenia zasady wypłaty jednego świadczenia, w myśl której, skarżącemu nie

można było przyznać jednocześnie dwóch świadczeń, nie znajdując przy tym podstaw do ingerencji w obowiązujące prawo krajowe w tym zakresie.

Prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wojskowych wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie - tak jak to ma miejsce w niniejszej sprawie.

Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w całości podziela również rozważania związane ze zbiegiem prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego zawarte w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wydanych w sprawach III AUa 330/19 (LEX nr 3118421) oraz III AUa 626/19 (LEX nr 3049613).

Reasumując, skoro ubezpieczony ma przyznane od 20.11.1992 r. prawo do emerytury wojskowej i świadczenie to pobiera, to organ rentowy zasadnie odmówił M. M. podjęcia emerytury nabytej z systemu powszechnego. Przy czym bezspornym jest, że ubezpieczony nabył prawo do dwóch świadczeń. Nie można jednakże tracić z pola widzenia okoliczności, że do emerytury wojskowej zaliczone zostały również, poza okresami służby, okresy ubezpieczenia wynikające z zatrudnienia. Nawet jednak w sytuacji, gdy każdy z okresów z osobna był wystarczający do uzyskania prawa do emerytury w określonym systemie, to nie zmienia to ogólnej zasady wypłaty jednego świadczenia. Z uwagi na zasadę pobierania jednego świadczenia, która stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości (art. 32 Konstytucji RP), organ emerytalny prawidłowo odmówił wnioskodawcy wypłatę świadczenia, ponieważ pobiera on emeryturę wojskową, która jest jednocześnie dla niego świadczeniem wyższym i korzystniejszym.

Mając na uwadze powyższe, zarzuty apelacji okazały się uzasadnione i dlatego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w zakresie wskazanym w punktach I, II i IV i oddalił odwołanie.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, na podstawie art. 98 § 1 i 3 i art. 99 k.p.c., zasądając od skarżącego na rzecz organu rentowego 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego w II instancji - tj. stawkę minimalną wynagrodzenia pełnomocnika określoną w § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804).

Urszula Iwanowska Barbara Białicka Beata Górka